

БӨЛІМ: БАЛАБАҚША

«Төрт түлік»

ЖАРИЯЛАНДЫ
08.09.2020

СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/81043/>

«Ақбота» тобының ашық ұйымдастырылған оқу қызметі

Білім беру саласы: Таным

Бөлімі: Жаратылыстану

Тақырыбы: «Төрт түлік»

Мақсаты: Балалардың есте сақтау қабілеттерін дамыту. Төрт түлікке не жататынын ұғындыру, олардың пайдасы, адам өміріндегі маңызы туралы білуге үйрету.

Көрнекіліктер: Төрт түлік малдың суреттері, олардың төлдерінің суреті.

Қажетті құрал жабдықтар: Суреттер

Алдын ала жүргізілетін жұмыс: Әңгімелесу.

Сөздік жұмыс: Малдар — животныее

Билингвальды компонент: сиыр – корова, ат – лошадь, қой – овца, ешкі – коза, түйе — верблюд

Іс-әрекет кезеңі	Тәрбиешінің іс-әрекеті	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық – қозғаушылық	Шаттық шеңбері: Қуан шаттан, алақай! Қуанатын күн келді Қайырлы таң, Қайырлы күн, Күлімсіреп шықты күн.	Балалар шаттық шеңберге тұрып бірге өлең жолдарын қайталайды.

Ұйымдас тырушылық – ізденістік -Балалар, мен сендерге жұмбақ жасырайын деп едім, жауабын табасыңдарма? Кішкене ғана бойы бар, Айналдырып киген тоны бар. Бұл не екен, балалар? -Дұрыс, балалар. Ендеше келесі жұмбақтың шешімін табыңдар: Кезікті бір жануар, Үстінде екі тауы бар? -жарайсыңдар, балалар. Төрт аяғы бар, Басында екі таяғы бар, Иегінде екі сақалы бар. -Өте жақсы, жарайсыңдар, балалар. Ал осы жұмбақтың шешуіндегі қой, түйе, ешкі қайда мекен етеді? -Дұрыс айтасыңдар, балалар. Балалар түйені, қойды, ешкіні және сиыр мен жылқыны ата бабаларымыз «Төрт түлік мал» деп атап кеткен. Мына суретке қараңдаршы, ненің суреті? -Сиырдың төлі қалай аталады? -Жарайсыңдар балалар. Стырдың адамдарға пайдасы барма? Оған қалай күтім жасайды? -Иә, балалар, дұрыс айтасыңдар. Сиырдан сүт аламыз, одан қаймақ, май, сүзбе, құрт жасайды екен. Балалар сиырды әукім-әукім деп шақырамыз. Кәне қайталайықшы. Сиырдың атасын – Зеңгі баба деп атайды. -Келесі суретке назар аударыңдар, бұл ненің суреті? -Иә, бұл жылқы. Ол қандай жануарға жатады? Оның төлі қалай аталады? -Дұрыс айтасыңдар, балалар. Жылқыдан сүт аламыз, одан қымыз жасалады, және жылқыны ертеде көлік ретінде пайдаланған. Жылқыға су, жем, шөп береді. Жылқының атасы – Қамбар ата деп аталады. Жылқыны өкпау – құрау деп шақырады екен. Кәне қайталайық. -Ал мына суретте не бейнеленген? -Қойдың төлі қалай аталады? Оның адамдарға пайдасы барма? -Өте жақсы, балалар. Қойдың атасы – Шопан ата дейміз. Жайылып жүрген қойды пұшайт – пұшайт деп шақырады екен. Кәне қайталайық. -Енді балалар, мен сендермен ойын ойнағым келіп тұр. Ойынның аты «Дыбысын тап». Қазір мен сендерге төрт түлік малдың дыбысын қосамын, сіздер қай малдың дыбысы екенін табуларыңыз керек. -Өте жақсы, балалар. Ал енді, балалар сергіп алайық: Сергіту сәті: Қошақаным, тұршы, Беті – қолыңды жушы, Айнаға қарашы, Шашыңды тарашы, Орныңа отыршы. -Жақсы балалар, мен сендермен тағы ойын ойнағым келіп тұр. Ойынның аты «Төлін тап». Мына үстелдің үстіндегі суреттердің арасынан төрт түлік малдың төлін тауып, қасына апарып қою керек. -Жарайсыңдар, балалар. Балалар, осы төрт түлік малға қатысты ата – бабаларымыз тыйым сөздер айтқан. Кәне бәріміз осы тыйым сөздерді жаттап алайық: «Малды теппе», «Ақты төкпе», «Малды ұрма» —Балалар, төрт түлік малға қатысты тақпақ білесіздерме? Кәне кім айтады? Айбар айта ғой: —Жарайсың, Айбар. Тағы барма? Аяжан айта ғой: Керемет. Тағы айтасыңдарма? Ал, Аңсар, айта ғой: -Жарайсыңдар, балалар, қандай керемет. мен сендермен тағы ойын ойнағым келіп тұр. Ойнайсыңдарма? -Ойынның аты «Артық затты тап». Алдарыңызда төрт түлік малдан алынатын өнімдер мен артық заттың суреттері жатыр. Солардың ішінен артық суретті тауып, оның неге артық екенін түсіндірулеріңіз керек. -Жарайсыңдар, балалар. Балалар ауылдан ата әжеміз сіздерге базарлық беріп жіберіпті. Кәне қарайық мұнда не бар екен? Мүнің барлығын ата әжеміз сіздерге беріп жіберген екен, кейінірек ауыз тиеміз жарайма?	-иә, табамыз -Қой -Түйе -Ешкі -олар үй жануарлары -Сиырдың суреті -Бұзау -Пайдасы бар, одан сүт, қаймақ, май, ірімшік, құрт аламыз. Сиырға су береді, жем, шөп береді. -Әукім – әукім -Жылқы -Ол үй жануарына жатады. Оның төлі құлын деп аталады -Құрау – құрау -Қой -Қойдың төлі – қошақан, қойдың жүнінен киіз жасайды, жіне қолғап, шұлық тоқиды -Пұшайт – пұшайт -Сиыр, қой, ешкі, түйе, жылқы -Тәрбиешімен іс – қимылдарды қайталайды Ойын ойнайды -«Малды теппе», «Ақты төкпе», «Малды ұрма» -Құлыншақ, құлыншақ, Шапқылайсың даламен. Дос болсайшы, құлыншақ, Мен сияқты баламен. -Тентек болма, ақ бұзау, Еріншек болма, ақ бұзау. Кең далада сенімен, Жарысып мен жүгірем. -Қой баласы қоңырым, Қойдан жуас момыным. Шопан ата түлегі Қошақаным қайдасың. -Иә, ойнаймыз -Кәмпіттің суреті артық, себебі ол төрт түлік малдан алынбайды. -Арыстанның суреті артық, себебі ол үй жануарына да жатпайды, және адамдарға пайдасы жоқ. -Құрт, май, ет, ірімшік -Иә

Рефлексиялық — түзетушілік	-Балалар, бүгінгі ашық ұйымдастырылған оқу қызметі сендерге ұнады ма? -Балалар, біз қандай жануарлармен таныстық? -Балалар, үй жануарларынан «төрт түлік малға» қандай жануарлар жатады екен? -Олардың адамдарға қандай пайдасы бар екен? -Балалар, сендерге ашық ұйымдастырылған оқу қызметіне өте жақсы қатысқандарына рахмет	-ұнады -Үй жануарларымен -Жылқы, сиыр, қой, ешкі, түйе -Сүт аламыз, етін жейміз, қойдың жүнінен шәлі тоқылады -балалар қуанады

Күтілетін нәтиже:

Біледі: Үй жануарларының атауларын

Игереді: Төрт түлік малдың төлдерін атауды игерді.

Меңгереді: Төрт түлік малдың пайдасын, адамдардың оларға күтім жасайтынын меңгерді.

ҚМ АА Күәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.